

Generell lagstiftning
Den kommunala kompetensen
Förvaltningsbesvär och laglighetsprövning

Mårten Johansson, Kommunsekreterare

Lagstiftning och reglerande beslut som styr kommunen

- Grundlagar – Regeringsformen, Ytrandefrihetsgrundlagen och Tryckfrihetsförordningen - särställning
- Kommunallagen – den femte grundlagen?
- Förvaltningslagen – Medborgarnas rättssäkerhet
- Offentlighet- och sekretesslagen – Offentlighetsprincipen och allmänna handlingar
- Befogenhetslagen – Utvidgade möjligheter för kommunen
- Barnkonventionen - barnrättsperspektivet
- GDPR – dataskyddsförordningen och övrig EU lagstiftning - Personuppgiftshantering
- Förordningar och föreskrifter – Regering och statliga myndigheter/verk
- Kommunal föreskriftsrätt
- Speciallagstiftning – PBL, Miljöbalken, Socialtjänstlagen, Skollagen etc.etc.etc...

1 kap §1:

All offentlig makt i Sverige utgår från folket.

Den svenska folkstyrelsen bygger på fri åsiktsbildning och på allmän och lika rösträtt. Den förverkligas genom ett representativt och parlamentariskt statsskick och genom **kommunal självstyrelse.**

14 kap handlar om kommunerna

1 § Beslutanderätten i kommunerna utövas av valda församlingar.

[Direktvalt fullmäktige vart fjärde år och indirekt valda nämnder och styrelse]

2 § Kommunerna sköter lokala och regionala angelägenheter av allmänt intresse på den kommunala självstyrelsens grund. Närmare bestämmelser om detta finns i lag **[kommunala kompetensen]**. På samma grund sköter kommunerna även de övriga angelägenheter som bestäms i lag.

[...]

4 § Kommunerna får ta ut skatt för skötseln av sina angelägenheter. **[kommunala kompetensen]**

[...]

Grunderna för kommunal verksamhet – 1:a kapitlet

- Kommunal och regional indelning
- Medlemskap och rösträtt

Den Kommunala kompetensen - 2:a kapitlet

- viktigaste funktionerna som direkt berör den enskilda människans vardag och välfärd, främst social omsorg och skola, miljö- och hälsoskydd, bostadsförsörjning och samhällsplanering.
- Kommunernas allmänna kompetens ger tillsammans med den kommunala beskattningsrätten möjlighet för kommuner att ta egna initiativ rörande väsentliga frågor som rör medlemmarna i kommunen.

Normalt kännetecknas ett allmänt kommunalt intresse av att det rör sig om:

- en kollektiv nytta vars behov bäst tillgodoses i kommunal regi
- investeringskostnaderna är höga och som inte kan antas kunna bäras av brukarna i sin helhet
- något vinstintresse föreligger inte och möjligheten att gå med vinst är också begränsad
- privata initiativ och privata konkurrenter är få till antalet eller saknas helt

Principer och förbud som återfinns i KL:

- Lokaliseringsprincipen - Ett beslut måste ha anknytning till kommunens geografiska område eller dess medlemmar
- Likställighetsprincipen - Kommuner får inte särbehandla vissa kommunmedlemmar eller vissa grupper av kommunmedlemmar

- Självkostnadsprincipen - kommuner får inte ta ut högre avgifter än vad som motsvarar kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som de tillhandahåller.

- Förbud mot retroaktiva beslut
- Förbud mot att ge understöd till enskild
- Förbud mot att ge stöd till företag
- Förbud mot att bedriva verksamhet i vinstsyfte
- Förbud mot statsstöd

Forts. Kommunallagen

- Valbarhet
 - Återkallelse av uppdrag
 - Partistöd, arvoden och ersättningar
 - Ersättarna
 - Yttrande- och närvarorätt
 - Initiativrätt
 - Protokollet och kallelsen
 - Organisationsfriheten
 - Revisionen
 - Jäv
 - Olika regler för fullmäktige respektive nämnder/styrelse
- Delaktighet och insyn – medborgarförslag t.ex.
 - Kommunal samverkan

Förvaltningslagen

- Myndighetsbegreppet
- Förvaltningsuppgifter ska skötas på ett ansvarsfullt och korrekt sätt
- Tydligt medborgarperspektiv
- Myndigheter ska se till att kontakter med enskilda blir smidiga och enkla.
- Förvaltningsbesvär

Vad bör man som förtroendevald känna till när det kommer till lagstiftning som omgärdar uppdraget?

- Generell lagstiftning – kort genomgång idag – kontinuerlig kunskapsinhämtning
- Speciallagstiftning som styr den verksamhet som du fattar beslut om – del av nämnds- och styrelseutbildningar
- Tjänsteorganisationen besitter expertkunskaperna och du som politiker ska känna dig trygg i att tjänstepersonerna beaktar gällande lagar och regler i förslagen till beslut och i det dagliga arbetet
- Det är dock ni som är ansvariga för de beslut som fattas så ingen kan gå fri genom att hävda att man inte kände till lagstiftningen
- **Aktivitetskravet**

